

ROOS, PETRUS

Swenska folkets bittra klagan öfwer
konung Gustaf III. våldsamma död,
som warit landets fader, landets hjelte.
Förestäld på den almäna, och til
högtideligt firande påbudna
klago-dagen den 6 junii 179

1793

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!



Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

ROOS, P.

Ex.A

Teol.
Pred.
Kungl.
(Per.)

1799
1700 - 1829





Ex. A

J. N. J. C.

Svenska Folkets bittra flagan
öfver

Konung

GUSTAF III.

wäldsamma död,

som varit

Landets Fader, Landets Hjelte.

Föreståb

på den almånna, och til högtideligt
firande påbudna

Klagd-Dagen

den 6 Junii 1792.

för

Wästerstads och Östrabys Församlingar

af

Mag. Petrus Roos

Prost och Kyrkoherde.

11
Sv. Saml.
Teol.
Pred.
Kungl.
(Br)
1700-1829

LUND 1793.

Trykt hos Prof. Joh. Lundblad.



11

IMPRIMATUR

Johan F. Hellman.

Fac. Th. h. a. Decanus.

Lund d. 27 Octob. 1792.



I. N. J. E.

Ej kan mig Döden, ej Satans magt bedröfwa:
Min Jesu hafwer dem al sin kraft beröfwat:

När jag insomnar,

Han mig omsammar

Och för mig til den trygga hamnen i glädjen. Amen.

I Namn Fadern och Söns och den
Heliga Andes.

Så säger Herren: Likasom jag öfwer det-
ta folket hafwer komat lätit al denna
stora olycka; altså skal jag ock låta komat öfwer
dem alt det goda, som jag til dem sagt hafwer.
Så lyda Herrans ord til Propheten Jeremias,
dem han fått befallning at fungjöra Judarnes Ro-
nung Zedechias med tillsägelse, så wäl om wärkstäl-
ligheten och utbrottet af Guds wredes dommar, som
af hans nådelöstens fulbordn öfwer detta Guds egen-
doms folk. Så säger Herren: likasom jag ic.
Jer. 32: 42.



Det är här i tiden, människan medelst sine gerningar lägger grunden til sin lycka eller olycka både för des närvarande och förestående belågenhet och tilstånd. Judarnes afguderi störtade detta folkslag flera, än en gång, i det yttersta elände; ty då inga warningar hulpo, måste Herran uträcka sit vredes ris, för at tuckta och spåka detta folk; men då straffen til en tid wäkt deras samweten, och nåden å nyo dem tilböds, förglömdes agan, och deras samweten in-somnade, som förut, i synd och säkerhet.

Så hände det under alla de slags Regeringar, under hwilka detta folkslag styrdes. Då Gud sjelf förde öfwer dem Regeringen, genom domare och öfwersta Prester, efterlångtade de, likformigt afgudafolkslagens seder, et Konunga wälde; då Herren gaf dem Konungar, söndrade de sig i 2ne stridiga Rik-ten; härmed icke nöjde förbundo sig de misnöjde med främmande magter, befryndade sig med dem, affölle ifrån de lagar, Gud sjelf dem gifwit, låto sig förledas til afguderi, och underkufwades tid efter annan af des-sa hedniska folkslag.

Israels Konungarrike war redan underkufwat, och folket med deras Konung bortfört i det Assyriska fångelsat, då Propheten detta talade: nu förestod det Judiska Rikets inwånare samma öde at underkufwas och i tråldom bortslåpas i det Babyloniska Fångel-set, och dertfore, säger Herren, at de wände mig ryggen til, och icke ansigtet: för deras onsko skull, den de bedrifwit hafwa til at förörna mig: altså skall denna staden, och detta landet genom



genom swärd, hunger och påst, warda gif-
wit uti Konungens hand af Babel. w: 32. 36.

Men mit löfte, försäkrar widare den förbar-
made Guden, genom Propheten, detta folk, mit
löfte til deras Fäder skal jag icke bortglömma,
Jag skal låta koma öfwer dem alt det goda,
som jag til dem sagt hafwer. Si så rik är den
milda Guden af barmhertighet: Då han til syndares
straf och pröfning låter sin hämb utbryta, den hans
rättfärdighet träsfwer, är han straxt färdig, då syn-
daren sig bättrar, at tilljuda nåden; Jag skal för-
samla dem, säger han, utur al land, där de
kringspridda äro. Jag skal låta dem åter kom-
ma til detta rummet igen, at de skola trygge
bo. De skola wara mit folk, och Jag wil was-
ra deras Gud. Jag skal göra med dem et
ewigt förbund, och icke aflåta at göra dem
godt. Jag skal gifwa dem et endrägtigt hjerta
och wäsende, at de skola frukta mig i alla sina
lifsdagar, på det dem och deras barnom efter
dem skal wäl gå! Jag skal plantera dem i desse
lande, och det skal wara min lust, at jag må
göra dem godt.

Til et bewis af denna händelsens sansfärdighet
befaller Herran Propheten at köpa en åker, skrif-
wa et köpobref, försegla det, och afwäga der-
före penningarna. Propheten frågade: Landet
skal ju föröddas, upbrännas och härjas, och folket rå-
ka i tråldom och elände, hwartil gagnar då denna
fruktlösa omkostnad? Herran gaf honom til swar:
förwara desse förseglade köpobrefwen med



wittnens navn, och lägg dem uti et lerkåril: Dese åro wål icke bland de starkaste och waraktigaste kåril, men de förwara likwål både för mögel och för rutnelse. Detta köpebrefwet, wil Herran säga Skal efter en tids förlop, stadfåsta din och din slåfts ågande rätt til denna egendom. Så Fulle Judarne bortfåras, landet förståras, och af fråmmande magter intråttas: Men detta folk Skal förwaras såsom uti et bråkligt lerkåril, i det trålboms hus, de wistas. Så wanfskelig år denna jordiska hårligheten: De måttigaste båra sina håfswor i lerkår 2 Cor. 4. 7. Men likwål Skal löftet fullbordas, i desso landena Skal man ånnu kōpa hus, åkrar och wingårdar; de skola återfå det land jag deras fåder gifwit; deras regering i detta land Skal å nyo upråttas, Prophetien Skal fullbordas, at ej spiran Skal tagas ifrån dem, förrån Hjelten Kristus komet. Gen: 49: 10.

M. Å. Ju större nöden och olyckan år, ju hōgre måste då nåden och hjelpen ståttas. Det år Eder nogsamf bekant, hwarföre wi hår i dag samlats, och åfwen, hward som gifwit anledning, at detta så oförmodat stett. Wårt land hotades med förödelse och stnggelse. Wår Konung, wår Herre, wårt Husfud, landets Hjelte, landets Bestyddare, så ålskad af sit folk, så stor, så wis, så lycklig i alla sina Kegerings anstalter, anfalles af en niding och förrådare; han dödas af denna Konunga-Mördarens bekanta mordslått, och hwem år, som icke hårdswer med bitterhet klagar, och detta fall af hjertat begråter?

Hwar

Hvar finnes säkerhet i denna onda werlden; när en Konung, när et frönt hufvud icke utan lifsfara för mördares anfall, kan wistas i sit egit Residence, bland sit egit folk, i sit egit lustflätt?

Hans dyra lif är nu utslått genom detta gruswelliga mord; et mord, sådant til bestäffenhet och omständigheter, at Tidböckerna med möda kunna upwisfa något grymmare bland de måst barbariska folkslag.

En stor olycka kom då öfwer oss: Huru nära wore wi icke tråldom och elände, då vår Furste och vårt försvar på etså wälsamt sätt togs ifrån oss. Men Herren öfwer gaf oss dock icke: detta onda, som hellska afgrunden upspunnit til vårt fördärf, wann dock, Gudi ware derföre lof! icke den fullbordan, som Landsförrådarne åhsystat. Herren förbarmar sig ännu öfwer sit Swenska Zion; Han wil ännu låta koma öfwer oss det goda han lofwat et folk, som Herran fruktar.

Detta af sorg och glädje blandade ämne, så wi i dag, genom guds nåd, på denna det Swenska folkets bittra klagodag öfwer sin stora, milda och älskade konungs glorwördigst i äminnelse konung GUSTAF III. oförmodade så tidiga och dödeliga afgång ur denna werlden, tilfälle at föreställa, wid hugfomsten af denna saliga Konungs stora wälgerningar, stora bedrifter, och stora kärlek, den han under sin ärofulla regering med största stål sig förwårswat. Ack Herre! hålt up af dina wrede: för våra synders skul; och för våra Fäders misgerningars skul lider dit folk försmädelse, bland de folk, som omkring oss äro. Böj ned dina öron, låt



låt up tin 'ögon och skåda i nåder til oss: Wi ligga inför dig med våra böner, icke på våra rättfärdigher, utan på din stora barmhertighets het. Sader war ꝛc.

Texten i Mac. B. 9; 20. 21.

Allt Israels folk sörgde honom i långan tid, och beklagade sig öfwer honom swårliga och sade: Ack at den Hjelten fallen är, som Israel beskyddat och frälsat hafwer.

Bortgöm icke din öron för mit suckande och ropande. Walka dig til mig, när jag åkallar dig och säg: frukta dig intet. Dessa ord, som äro förordnada til en Ottesångs Text på denna det Swenska folkets klagodag; frambar Propheten Jeremias i Judiska folkets namn, dels öfwer deras iråkade jämmer och bedröfwelse, dels at wisa huru det är til Gud den lidande bör taga sin tillflykt i af nöd. Bortgöm icke, heter det, bortgöm icke din öron ꝛc. Klagow. 3: 59. 57.

Det war öfwer Jerusalems förstöring, och öfwer folkets bortförande och tråldom i deras fångenskap, hwarföre Propheten härstades sig jämrar och andrager denna sin bittra klagowisa. Propheten föreställer Guds wredes domar, och det wid deras utbrott iråkade eländet. Han visar, huru folket hade detta elände at tillfriska sig sielfwe, det nemligen, at de syndat emot

emot Gud. Propheten förmanar dem til bättring såsom det endaste och säkraste medlet at ärholla Guds nåd, och han föreskrifwer dem i denna sin klagowisa de wackrasse tankar och bönesätt, hwilket de af et botfärdigt hjerta skulle betjena sig utaf, när de anropade Gud om hjelp i denna deras nöd.

Du hafwer öfwertåkt oss, säger Propheten i wersarne näst förut, du hafwer öfwertåkt oss med bedröfwelless mörker, och förfölgt och dråpit utan barmhertighet. Wi warde betryckte och plågade med försträckelse och ångest. Wåra ögon rinna såsom wattubäckar, de flyta och kunna icke aflåta. Propheten påminner widare, hwad han sjelf under sin wigtiga ämbets förwaltning lidit: Ning fiender, säger han, hafwa besnårat mig, såsom en fogel snårjes utan sak: De hafw förgjort mit lif uti ena kulo, och kastat uppå mig stenar. Men jag åkallade Herrans namn och sade: Bortgöm icke dina öron för mit ropande och suckande; Nalka dig til mig, när jag i nödens dag dig åkallar, och säg: frukta dig intet. Se til, at mig orätt sker, och hjelp mig til min rätt. Du ser deras hämd, och alla deras tanckar emot mig: du hörer af mina motstånderas läppar deras försmädelser och deras rådslag emot mig dageliga.

Dessa ord W. Å. finne wi wara ganska lämpeliga wid närwarande forgeliga tillfälle. Den store Konungs mistning, hwarföre wi i dag holle en klagodag, hafwa desß Gublösa motståndare förfölgt och dråpit utan sak, utan barmhertighet. Måga då icke våra ögon rinna såsom wattubäckar, när wi tän-



fe på, huru en samvetslös förrådare, en mördare förgjort denna Konungens lif, gifwit honom sit dödsfår på et ställe, som war åmnadt til nöje, men blef en mörkt och bister bedröfwelse kula: De kastade wäl icke stenar på honom, såsom det stebde med Propheeten, utan i deras mordiska affigter säkrare dödsmedel af skrot, järn-nubbar, och mångkantiga kulor, tilldanade, at göra såret och sargandet oboteligt. Allt detta kastades genom krutets wäldsamma kraft, icke i affigt at sára Konungens krop, utan at sarga och sönderslita des inelsswor och de inwärtas ädlare delar.

Men denne salige Konunngen åkallade i sin stora nöd Herrans namn. Herran kallades honom, Han gaf honom en frimodig anda och sade til honom: frukta dig intet. Jag skal bete både dig och dit folk, det du så högt åskat min hjelp och min nåd. Konungens lidande har nu upphört. Hans glädje är nu fullkomlig, och wi icke heller lämnade utan tröst i vår bedröfwelse. Detta, med hwad mera, hwarom vår högmåso Text oss påminner, skal gifwa oss anledning at til en wördnadsfull hogkomst af denna saliga Konungs milda Regering och stora bedrifter samt til bewis af et tacksammt hjerta emot den barmhertige Guden, som oss denna Konung i nåde gifwit, til betractande föreställa.

Svenska Folkets bittra klagan öfwer Konung GUSTAF III. wäldsamma död, som warit Landets Sader, Landets Hjelte.

Förän wi af de i Högmåso-Texten anförda ord gjöre tillämpning wid närwarande högst bedröfweliga tilfålle, är nödigt at omnämna, hwem denna Person och

och hjelte varit, som så högt sorgdes och beklagades samt hvilka de woro, som öfwer Honom sålde denna bittra klagan. Folket woro Judarne, och den Furstes namn, de så högeligen sörgde, war Juda.

Judarne woro under deras Konungars Sauls, Dawids och Salomons tid i största aktning för sin tapperhet, och wisa Regering, bland alla fringliggande folkslag. Men söndring och oenighet folket emellan delade dem först uti 2ne Riken, hvilka hwar för sig utwalde sin Konung, nemligen Juda och Israel. Genom deras stridigheter och inbördes oenigheter förswagades deras tillstånd allt mer och mer, hvilket gaf deras grannar anledning at begagna sig af deras wannkraft, ioch störtrade omsider begge desse Konungariket. Konungarne af Assyrien och Babylon öfwerwunno dem, förstörde deras Regementer och förde detta folket omsider i tråldom.

Gud, som på et särdeles sätt alltid wårdat sig om Juda-folket, halp dem på nyt at upresa sin Guds-tienst, och sit Regemente, då det nämligen återkom ifrån det Babyloniska fångelsket; och denna frångång wisade sig förnämligast under den Fursteliga släkt, som kallades den Maccabäiska, hwilken förwaltade öfwersta Presta Embetet jemte det de woro folkets Regenter och Furstar.

Den namkunningaste af denna släkt war Judas Maccabäus, en son af öfwersta Presten. Mathatias, som för sin nit om lagen, om landets och des Inwånares beskydd, wunnit et älskat namn i detta folkslags tideböcker, i det han under deras betryfta tillstånd förwarade lagen emot alla hedningars



gars och Konungars makt, at de ogudaktiga inge Herrar öfwer dem word. 1 Macc. 4.

Juda blef höfwietsman öfwer folket efter Fadrens död. Medelst sina segrande wapen återställdade han Judafolket anseende och aktning bland andra folkslag. Han samlade deras söndrade sinnen; Han uppsökte och tilwann sig de affälliga genom sin klofhet och mildhet, och han förwårswade folket en stor åro. Han drog ut i sit harnest såsom en Hjelte, och beskrämde sin här med sit swård; han war frimodig såsom et lejon och han fick byte och seger, 1 Mac. 4. Han nedlade sina fiender den ene efter den andre. Han upmuntrade sit folk, höll sig främst i de största faror, och sade: segren kommer af Himmelen och icke af stor myckenhet. Han slog de Syrers höfvingar, Apollonius Lyfias, och Gorgias: Han öfwerwann de Idomeer och Amoniter, och många af hans fiender tilbödo honom wänskap och frid.

När nu Juda syntes hafwa hunnit högden af sin lycka, afföl ifrån honom och uphof sig emot honom en af deß egna landsmän, en Jude wid namn Alcimus som traktade efter högre åra och afwundades Judas lycka och folkets wålgång. Alcimus med sit anhang sökte flera gånger fälla honom med list, men han undwep ofta deras snaror. Alcimus denna affälling och landets förrådare, sökte och fick hjelp af en främmande makt, en Konung öfwer Syrien wid namn Demetrius, som bar et outsläckeligt hat til Judafolket och Alcimus förledde emedlertid, och gjorde många af Judarna affälliga.

Denna

Denna Konung Demetrius lämnade Alcimus krigsfolk för at med den underhålla uproret och sände med detta myckna folk en höfviitsman wid namn Nicanor. Denna fältherre föraktade Judarne, bespottade deras Guds-tjenst och swor en ed, at han skulle upbränna och härja staden och landet. Men Judas segrade öfwer denna Nicanor, han lät hugga honom hufsvudet af, och den hand, han tileden uträkte, lät han uphänga i Juerusalem. 1 Mac. 7.

Men Alcimus fick åter tillsammans en stor här, med hwilka han anföll Juda. Juda wärgde sig i det längsta, han höll en slaktning ifrån morgonen alt intil aftenen. Han slog en del på flykten, men wid detta tilfälle kommo honom andra på ryggen, och då stadd emellan zne eldar wardt Judas på sistone slagen, och hans bröder Jonathas och Simon begrofwio honom i hans Faders graf, och då heter det, at alt Israels folk sörgde honom i längan tid, och beklagade sig öfwer honom swärliga och sade: Ack at den hjelten fallen är, om Israel beskyddat och frälsat hafwer.

War nu orsaken til Judarnes klagan öfwer deras hjeltes död stor, då de förlorat en Regent, som varit landets beskydd, och frälsat dem ifrån deras fienders wäld och förtryck, så är orsaken til vår sorg långt större. Judas Maccabäus miste sit lif under en drabbning med sina fiender: förlusten war wist stor, då folkets beskyddare och hjelte föll, men hjeltswa dödsfättet war icke så underligt, då han i en blodig strid war omgifwen af fiendens swärd och pilar. Men när

Ko-



Ronung och hjelste föll icke för en uppenbar fiende, utan för en förrådigt mördare: Ronungen undwef tusentals savor och dödsfätt, då han med hjestemod gick fiendteliga eldar och dödar til mötes; men en nedrig undersåtare faller honom på et lömskt och förrådigt fätt.

Begreto Judarne sin Hjelte i längan tid, wi hafwe wist orsak at begråta wår hjelte ännu längre. Wederstyggeligare nidingswerk, än detta, har aldrig händt ibland Swenskt folk. Landet må wäl jämra sig, hwar och en slåkt besynnerliga Zach. 12. 12. Månne wi eller våra barn, hwars lott det blefwit at leswa denna ohyggeliga tid, kunne höra denna saliga Ronungs namn, tänka på de wälgerningar, dem han Riket bewisat, eller höra hans bedrifser nämmas, utan at det faller ofi in det dödsfätt, på hwilket denna stora Ronung slutat sina dagar.

Swenska folkets bittra klagan är billig, ty denne saligen afledna Ronung war en Landets Fader, som beskyddat och frälsat det Swenska folket.

Han är nu död; men wi hafwe orsak at tacka Gud som gifwit ofi en sådan Ronung. Har han icke sjelf fått sett alla de lyckeliga fölgher, som genom Guds nåd inträffa efter hans wisa Regements författning och det landets florerande tilstånd, som warit föremålet af al hans önskan och bemödande; så stole wi, våra barn och efterkommande glädjas öfwer de författningar, hwartil denna stora Ronung genom sin af Gud tildelta wifshet och outtrötteliga möda lagt så lyckelig grund.

Han har samlat det Swenska folkets söndrade önnen, och sönderrifwit det oenighets band, som sjätte

trade

tråde landets undersåtare, då partier och inbördes stridigheter gjorde alla anläggningar til folkets nytta fruktlösa. En ordning, en frihet, en säkerhet, som billighet krafde, och rättvisan gynnade, har denna Salige Konung stadgat ibland oss, hwars följder blifwa genom Guds nåd bidragande til landets lycka och förmån, fast det til slut kostade Hans lif. Han har wid alla dessa anstalter gifwit ögonstenliga bewis, at Han varit landets Fader, at Han ålskade alla sina Undersåtare, och war icke några wisas, utan allas Konung, fast högmod och sjelfswäld nödigt wil en sådan Konung fördraga.

Denna Salige Konung war under alt sit bemödanande et mål för afwundens pilar. På Honom kan det med Stål lämpas, hwad wi sjunge i våra kyrkor: den där äger ära blid, altid är där afwund wid. Knappt någon har kunnat blifwit öfwerhopad med så mycken smådefull ilfka, som denne store Konung det blifwit, den de afwundsfullas bittra galla utspytt öfwer Hans wisa Regering. Huru wederskyggeligt har det icke varit at höra och ännu höra de smådefullaste utlåtelse, de nedrigaste osanningar, de fräckaste uttryck om denna Konungs ärofulla företagande både i krig och frib, som ej annat kunnat än oroa deras hjertan, som känna mer än til bokstafwen det 4de budordets inneholl, och weta, hwarifrån til folks och länders säkerhet, dessa stadgar leda sit ursprung, som känna sina förbindelser, och sin undersåtliga plikt, af Gud sjelf anbefalt, emot den han til öfwerhet förordnat. Monne dessa smådefulla tungor kunna inbilla sig, at Swenska folkets titgift

wenhet



wenhet för sin Konung Skulle genom deras otillbörliga föregifwande kunna minskas? De besinna icke, utom det, at de tvärt emot sin affigt ådraga sig kallsinninghet och förakt, göra de den underdåniga tilgiftswenheten, för en af Gud åt folket gifwen och helgad person, så mycket lifligare, ömmare och större. Men det är dem en blygd, som borde förelysa andra, at gifwa dem så wanhedrande exempel. Huru instämman dylka fråcka utlätelser med Christendomens grundfanningar, med Sweriges lag, med et uplyst wett, med borgerliga Skyldigheter, med kärlek til Fädernesland, med förbund, med ed, med samwete och hwartil dömer dem deras samweten Skyldiga? Det ser ut, likasom de Skulle tro, at det, som skett, war icke illa nog, och som de ej så illa tagit wid sig, om det warit ännu wårre. De finnas, som då en blodig illgering ej til alla delar kunde winna den äfswitade onda werkan, utsprida oförskämt, och framwissta de wanhederligaste dikter, hwarwid dygd och äramå sasa, och willa förblinda och förleda de ensalbdiga med så grofwa och affkywårda lögner, at Gud må sig förbarma. Men tillsluten edra öron för desha samwetslösa kjusares röst. Och låter icke dese misfögnodas ilskfulla klagerop så insteg uti edra sinnen. Förakten desse falska wittnen, som icke skämmas wid at tala lögn, Ordsp. b. 6: 9. och at besläcka den sanna äran.

Wi kunna icke utan de ömaste rörelser af tacksamman hjertan tänka på, huru denna milda Konung med faderlig omwårdnad hulptit sitt folk och sitt land, då det warit i nöd för lifwets näring, för nödrotstigt
ut



utfkomst, til den närande hopens bergning och förnödenhet, samt tagit de prisvärdigaste, försigtighets steg, til förekommande af denna nöd framdeles. Des antagna wahlspråk Säderneslandet hade han altid för ögnamärke. Rikets handel har denna Landets Sader så beskyddat och utwidgat, at den varit förmanlig med närmare och längre aflagne folkslag i alla werldenes delar. Han uplifsade sjöfart, näringar och handaslöjder; de hafwa under denna Landets Saders Regering blifwit upmuntrade til märkliga framsteg och wunnit årligen tilwärt och förkofran. Han har gjort tjenliga författningar til folkmångdens ökande i Riket. (*) Åkerbruket har blifwit skyddadt framför allt, såsom det, hwarpå landets wålgång sig stöder: De wisaste stadgar och upmuntringar hafwa blewit widtagna och hafwa sträckt sig i alla Rikets Prowincier, til den idoga landmannens understöd.

Denne saliga Konung war en Sader för alla i Landet, både unga och gamla. De gråhåriga ansågo honom redan, som en wis Landets Sader, då han i sin ungdom upsteg på sina saders Thron; ty mognenhet och mildhet lysti i allt hans företagande. Hans medelåldriga gladde sig, at få framleswa sina dagar under en stor Furste, en så älskwärd Landets Sader, hvars like så folkslag kunnat och kunna upwisa. Den tilwärande ungdommen skal i alla tider priså Hans Regering för sådana, at försarna, dygdiga och kunniga, i hwad kunskap det wara må, sola winna både upmuntran, aktning och besordran til wetens-

B

Stapers

(*) Genom minskning i deras utskylber som hafwa flera, dels minderåriga, dels starkskrifna barn.



Papers och des idkares hägn och försvar. Han war en Fader, som skaffade barnen sitt uppehälle, men wille icke heller hafwa dem lottlösa. — Dina Städer anlades under hans Regering; förmånliga fri och rättigheter, som förut varit inskränkt, tilldeltes. — De författningar han widtagit om Sabbatens helgande, och om utöfningen af en lefnad, som grundar sig på en alswarlig Gudsfruktan; Bönedags-Placat, innehollande sådane Gudeliga och Christeliga förmaningar, som höfdes en landsens Fader, utwisa den faderliga omwårdnad, Han haft om sina underfåtares andeliga wälfärd: Hans ömma föresats och befallning, at hwar och en skulle hafwa tillstånd at åga wid utöfningen af sin gudadyrkan sammetsfriheten; hans löfwärda nit at skydda vår heliga Religions grundsanningar och deras wärtsamma utöfning, efter Guds heliga ords oförfälskade hufwudläror; Hans sorgfällighet, at ungdomen i lander af högre och lägre stånd, skulle grundeligen underwiskas om Religionens heliga sanningar: Detta med otaligt mer utwisar, at Konung GUSTAF III. war en wis Regent och en wältänkannde Landets Fader i hjerta och sinne, i rådslag och gerningar då han talade, blef sanningen genomträngande. — Alla ålskade honom, då med alla menas den största hopen: Alla wälsignade honom: Alla önskade honom godt. Denne Saliga Konung war en Landets Fader? Hans fromhet, Hans Christeliga och gismitda hjerta, hwilka Hans exempel andra fölgt och wanligen följa i alla Regeringar, detta har under Hans Regering likfom uplitswat til medlidande alla dem, som haft förmåga at hjelpa. Då olycks

hätt



Händelser denna tid inträffat af hungers nöd, eldswådor, och andra bedröfweliga tilfällen, hafwa otaligt många lifsom råfat, hwilka som skulle wara de första at komma de nödlidande til hjelp. — Lärda sällskaper äro inrättade under Hans Diegering, til Religionens förswar, til witterhets och wetenskapers upodling, til upmuntran och understöd för den idoga och torstiga, så at de största bewis för oss och efterwerlden finnas, huru det varit denna stora Konungs åstundan, at Regera öfwer et fritt, et Gudfruktigt, et dygdigt, et rebeligt och et idogt folk.

Svenska folkets Klagan öfwer sin Konung såsom en Landets Fader är icke allenast billig, ty han hörde ej före de lidande barnens Klagan, än Han sökte den samma at hjelpa; men wi måste också deröfwer klaga, at wi sakna Landets Hjelte. Han har som en Hjelte burit Kronans tyngd, utan at det af Hans förhollande kunnat märkas; ånså så många budit til at göra denna höghet för honom odräglig.

Han war en Hjelte, som mera såg på Landets och Folkets nytta, än han åktade deras knot, som aldrig funnit sig nögda. Han war en Hjelte, som genomträngde alla hinder til befästade af den Konungamakt, som gaf honom frihet at belöna dygd och förtjenst, men utan kallsinnighet och utan hat til dem, som budit til at inskräncka Hans wälgjörande affikter; Lejonets rytande, lejoninnans röst, och de unga lejonständer äro sönderbrutna. Jobs 4: 10.

Han har såsom en Svensk Hjelte återstafat det Svenska Folket deras bland andra folkslag förlorade aktning, och tilwunnit Riket sin selfständighet; — Påminnen Eder den äfwenlyliga ställning i



landet, då det på en gång anfölls af 2ne mäktiga fiender: och påminnen Eder tillika Konungens och Landets då warande wädeliga belägenhet. War icke då Gud på et förunderligt sätt med wår GUSTAF. Segren och lyckan fölgde Hans hjät. Då många wågrade at lyda, som borde lyda, tilbödo sig tusentals i landet at strida godwilligt under denna Konungs segrande fanor. Många, som ansatt Swenska folket med förakt, båswoade wid Konung GUSTAFS annalkande. Segrar wunnos: frid förskaffades. — Denne Konung war en Hjelte icke blott på Stridoplatsen, utan ock på Thronen: i sin Nådskammare: wid alla omskiften och i sjelfwa fredslugnet. Han war en Hjelte i alla deras hjertan, som af Hans fromma hjerta och stora bedrifter honom kânt.

Hjelte i tiden wisade Han til slut, huru Han genom Guds nåd war en lyckelig och ståndaktig Christen, och således en Hjelte wid sjelfwa dödens anfall; — Med undergiftwenhet och förnøjelse öfwer den allwisa Gudens Fickelse, med tillfreds ställelse under sina plågor, af den ömmaste kärlek emot sina underfåtare, och af försonlighet emot sina fiender, med förtröstan til den förbarmande Gudens nåd, och Hans barmhertighet i Christo Jesu, gaf Han oss sina underfåtare på sin dödsfång, såsom det war det sista, åfwen det wackraste prof af en rättsskaffens Christen, och af en upriktig Gudsfruktan. Låt, K. S., denne Saliga Konungs upbyggeliga exempel af försonlighet så råda i ditt hjerta, til en willig efterföljd. Hans kärlek til Gud war så stor, at Han likom icke såg

fåg eller wille täncka på sina förföljares nedriga och Gudlösa förhollande emot honom; Och Hans förtrostan til Jesu förtjenst, den Han med tron omfattade, intog så Hans hela hjerta, at han gerna tilgaf al den oförått, honom skett.

Si en stor Landets Fader, Landets Hjelte är det, som wi bortmist och hwarföre wi i dag i alla under Sweriges Rike lydande församlingar och kyrkor holle en klagodag. Må wi då icke billigt klaga med Judafolket i Högsmåso-Texten: Ack at den Hjelten fallen är, som Israel frälsat och beskyddat hafwer.

Smådarens och lastarens Tungor tige aldrig: Någon af dem torde fråga: War då denna Konung fullkomlig och utan alt fel? Jag swarar at af den slags fullkomlighet, som faller på människor, ägde Han den bland människor i högsta grad. Men såsom människa, det är såsom mänskliga swagheter för synden underkastad, war det långt ifrån honom, at Han trodde sig sjelf wara selfri. Han bekände det den sista stunden af Hans lefnad, då Han kallades sin frälsares nåde-bord. Gud war mig nådelig och förbarma Dig öfwer mig Syndare, samt gjöre sjelf mig wärdig (*).

Denne stora Konung, denne Landets Fader, Landets Hjelte, må wäl för det goda Han tilskundat sitt och wårt kära Fädernesland sörgas i länggan tid, och wi må wäl beklaga oss öfwer Hans mista

B 3

(*) Biskop Wallquists berättelse om Konungens dödsberedelse.



mistning swårliga, hålst då wi tänke på, at en Swenssk hand, genom et mord slutat Hans dagar.

Den dagen då detta skedde, war en bister dag, en olycksdag, märkelig i alla tiders krönikor, då en så stor Konung på et förrådiskt sätt fick sin dödsbana. — Et så ömt sår borde wål icke upriswas; men det som icke är lått, kan ej sägas upriswas genom en ömmande rening. Et så djupt sår kan icke så snart läkas, äfwen så litet som de, hwilka i en olyckelig stund detta mordiska sorgande anstält; icke kunna så lätt glömmas. Kan det med ord nog beklagas, at en så älskad Konung, at så Konungar ägt så allmän kärlek, som Han det ägt, skulle bland sina egna undersåtare finna sin mördare? Si så förblindad är den Gudsförgätne syndaren: Han will wända up och ned på all både Gudomelig och mänsklig lag. Han wet self icke, hwad Han will, men wid alt tycker Han det borde wara annorlunda, och detta misshöje kan drifwa honom ända til förtwiflan och raseri. Han frågar icke derester, at millioner människor för Hans Gudlöshet skola sucka och klaga; Han anser de lidandes klagogråt med största kallfinnighet, ty satans frestelser äro Hans rådgifware.

Så betedde sig denna samwetslösa människan, som begick detta Konungamord; Han aflådde sig mänskligheten och wart en Djefwul. Joh. 6: 70. Han wåldförde sig på sin lagkrönta Konung, der Han huld och trohet med lif och blod swurit. Han fröp som en förrådare bok om Konungens ryggh: Han fattar mordwapnet, med et förtwifladt hjerta och darrande hand, ty Djefarne dåfwa ock Jac. 2: 19. Han lofar

lofar på denna Herrans Smorda i Sam. b. 24: 7. på en af Gud helgad Person et mordiskt stätt: Han är särdig, då detta dödsstätt icke så träffade, som Han det önskade at gripa til en knif så tilredd, at mordet skulle blifwa säkert; men under förhårdelsen frambröt en gnista af månsflighet, då knifwen emot des willja föll af des Hand. Han fick sielf et synng i sitt hjerta, en bitter aning af det, som förestod, at denna samma hand skulle, som Nicanors, afhuggas på stupestocken, och på galga backan uphängas. Han gick med sina mordiska tanckar haswande, icke en kort tid, utan flere månader. Han har all möda ospard under denna tid at få fullborda sin fördömda gerning; Han jagar, som en hund efter willebrådet, och fullbordar sitt upsat på et sådant ställe, i et sådant fallskap, på et så nedrigt och förrådiskt sätt, at det ej annat kan än upväcka fasa.

Denna olycks människa har nu beröfwat Konungen sitt lif, och flere misunnare af Swenska folkets lycka hade sammanrotat sig i samma mordiska afsigt för at störta Swenska folket i en asgrund af elände, som, Gudi lof, ehuru ganska sent, likwål så tidigt, efter Guds milda stickelse, uptråktes, at landet ej blifwit störtadt i dessa wår frihet, wår säkerhet, wår wälgång hotande olyckor.

Männe wi då icke hafwe orsak at holla en klagobag, wi alla, som med hugnad sett, huru den wälgjörande Guden så lyckeligen wälsignat alla denna Konungs Regerings anstalter, och nu måste öfwerleswa den dag at se denna Konung på et så mordiskt sätt sluta sina för wårt land så lyckeliga dagar. Må



Vi icke klaga och gråta, at denna hjelte, denna folkets beskyddare, denna människovännen, på et så våldsammt och förrådigt sätt skulle mista sitt lif. Han war aldrig blodtorstig eller hämndgirig; hade Han det varit, hade efter Sveriges lag, många på et nesligt sätt fått slutat sina lif, för deras wanmördnad och olydnad; Hans milda, Hans människo älskande hjerta war för ömt at underskriva dödsdommar. — Men nu skulle Hans mildhet så blifwa belönt, at de argaste blodiglar skulle släcka sin törst af hans blod. Vi skulle likna wildjurs art, som ej annat eftertrakta, än at mördra och riswa ihjäl, om vi utan rörelse blott kunde tänka härpå.

Så lönar werlden de wälgjörande människor: Så betar Han sig emot dem, som Gud utsett at befordra andras lycka: Så förtryter den afwundsnike, at andra så lesiwa med honom, och hafwa några förmåner jemte honom: Så förblindar denna inbillade werldsåran dem, som med Alkimus eftertrakta högre wärde, at de til winnande häraf störta sig och flere i de största faror och olyckor: Så argt och illistigt bete sig de onda emot de fromma i landena: Så wilda och blodtorstiga äro de, at de utan rörelse skulle kunna se de oskyldigas blod rinna för deras fötter.

Hurudant hade wäl wårt tilstånd varit och kunnat blifwit, om icke Herren i nåder sett til oss och förlängt, för de trognas sul, några dagar Konungens dyra lif. Wår frihet hotades: Grundwalen til wår säkerhet stod i fara at kullkastas; men Herren wakade öfwer wårt syndiga land. Konungens lif förlängdes, om icke som Hiskie til 15 år, 2 Kon. b. 20: 6., likwäl til snart så många dagar. Men desse dyrbara



dag, ehuru smärtefulla de woro för Honom sielf, så woro de för Swenska folket af största wigt. Den Kropp och sinnes styrka, hwarmed Herren utrustat wår Konung til sista slutet af sin årofulla lefnad, gjorde, at sådana anstalter stredde til de brotligas uptäckande, och til förefommande af deras onda upsåts fullbordan, at wi aldrig därföre nog kunna prisa den förbarmande Guden. Hwad för en bedröslig och sällig affigt hade icke denna fördömda sammangäddning kunnat haft om ej de wisaste anstalter bliswit tagne til bibehollande af lugn i landet. Mången Rachel hade fått gråtit sina barn, Math. 2: 18. Många i landet fått orsak at klaga med Jeremias: Wåra ögon måtte rinna med tårar, och wåra ögnawarf flyta med watten: huru åro wi så platt förstörde och til skam wordne bland alt folk. Wi måste rymma landet, ty wåra boningar åro nedslagna. Döden är genom wår fönster insfallen, och uti wårt Pallats inkommen, til at dråpa barnen på gatorna och ynglingarne i grändetna. Människornas kroppar skola ligga såsom träck på markene, och såsom tårfwar efter Skördemannen, dem ingen uptager. Jer. 9: 19. 22.

Må wi icke gråta och hålla en klagodag, när wårt Konungahus badar sig i tårar: Wår unga Konungs sorg är obeskriwelig: Han har mist på et bedrösweligt sätt en stor Fader, en stor läromästare i den Regerings-Konst, at göra land och folk lyckliga. Wi finna denne Saliga Konungs Gemål nedfånkt i de swartaste bedröswelses mörker af detta olyckliga



och wederstyggeliga mord. Wi sinne den Saliga Konungs Höga Kungeliga Syston förgande och klagande beröfwer, at de genom et mord förlorat en så stor Konung och Broder, och at en så nedrig och samwetslös undersåte kunnat föddas bland et Swenskt folk. Det är icke blott denna Saliga Konungen dessa olycks männifkor förolämpat, som bedrifwit denna grusweliga gerning. Nej: det är wårt Konunga-Hus, många Krönte Huswuden och Potentater, ja hela den Swenska Nationen som weta at wörda et Krönt Huswud, en Herrans smorda, en landets Fader. — Konungens plågor äro redan förbi: Han njuter i en oförwanstelig glädje en frögd och hwila, den Han här fåfängt kunnat förmoda. Det är då of, Swea barn, detta mordiska anhang nedslagit, bedröfwat och oroat, då de of en så stor Konung beröfwat: Det är Hans död wi hafwe största orsak at beklaga; Det är Hans wåldsamma dödsfätt som smärtar of; Hade Han dödt af sjukdommars hästighet, det hade bekymrat of; men det hade icke gjort of misströseliga, icke upwäckt hos of fasa och försträckelse. Hade Fiendens kulor i de eldar, i hvilka Han för wår skull så oförfäradt kastat sig, beröfwat honom sit lif, hade det icke heller varit så sällsamt; men at en Hans egen undersåte, den Han öfwerhopat med nåd och wålgerningar, på et så lömskt och nedrige sätt mördat och ihjålskjutit honom — Den människa har ej et menniskohjerter, som icke röres af håpenhet, af rysning, til suckar och tårar. Wår sorg är då billig, hon är nödwändig, ty utom den särades månskligheten. Hon blir långwarig, ty såsom denna illgerning war utan life, så kan den icke heller

heller så lätt smältas och quäshas. Herran tröste
 oss och låte sitt ansikte lysa, så warda wi hulps-
 ne. Ps. 80: 4.

Tillämpning.

Den förbarmande Guden, som efter sårmer
 och gråt begäfwat rikeliga med glädje, låte
 detta hufwa och tröstefulla hopp på oss alla fullbordas!
 Herran, som åter gifwit oss en Konung, en Prins
 af största hopp, af stora natursgåfwor, och af et
 fromt hjerta, en älskad Son af denne Saligen afled-
 ne store Konung; Hans tröst och glädje blifwe, at
 Han bland sitt folk genom Guds nåd skall finna Swenskt
 ära och redlighet, ånskönt en så oårhörd gerning i en
 olyckelig stund skolat inträffa, at en Swenskt med-
 borgare mördat des Fader, och bestänkt den Swens-
 ska Konunga Thronen med Regentens blod. Kon-
 nungens glädje blifwe efter denna stora sorg, at han
 må få se det landets och det folkets wälrefnad, til
 Swars Regent Han född blifwit. Lycka och wälsig-
 nelse omgifwe denne vår Herra och Konung, och låte
 det gå honom och oss allom wäl! Herren beware Ho-
 nom! Han wåre til i ålder, wisdom och nåde för Gud
 och människor! Denne är det, som Herren utfatt til vår
 tröst, til vår hjelp; Frid ware innom Hans mu-
 rar, och lycka i Hans Pallats. Ps. 122: 7.

Wåra hjertan skulle vara stenhårda, om de icke
 ömmade wid åtankan af den fråtande sorg som så oför-
 modat, på et så bedröfweligt sätt träffat Hennes
 Kongelig Majst Lucke; Drottningen, medelst
 denna des höga Gemåls smärtefulla så tidiga afgang,
 och at en Swenskt undersåte förkortat des dagar. He-
 la



la det Kongelige Husets beständiga walgång ware denna fromma och högt bedröfwade Drottningens tröst, och låte Henne finna, huru den dyra Prins, Sweriges Konung, som legat under Hennes hjerta, må winna, som Han det så högt förtjent för egna stora egenfaper, och des höga Kongelige Föräldrars wälgerningar emot Swea Folk, lydiga och älskwärda underfätare, som kunna göra Hans lefnad glad, och Hans Regemente ljustigt och angenämt.

Den milde Guden ware Hela det nådiga Konungahusets tröst och hugswalelse i deras och landets gemensamma bedröfwelse. Herran bekröne den Furstens dagar, och Riksstyrksen, den han under vår nådiga Konungs minderårighet sig åtagit, och som i en lyckelig stund blifwit honom anförtrödd, med lycka och framgång. Det wördade Carla namnet lefwet bland Swenskt folk i et ålftadt minne, och då nu en Carl och en Gustaf Adolph, - Konungannamn, som aldrig förgätas, så länge werlden står, på en tid föra det Swenska Riks-rodret, göre wi oss det glada hopp, at det genom Guds nåd efter den stora olycka, som oss hände, går oss lyckligt och wäl. Denna Furstes redan bewista kärlek til sitt fädernesland, då Han oförsträkt gått våra fiender til mötes, och under det hästiga wapenbrak dem lyckligt öfwerwunnit, har redan tilwunnit honom det Swenska folkets högaktning: Och den broderliga kärlek, med hwilken denna crogna Jonathan omfattat vår Saliga Konung, vår fromma och tappra Dawid, den han wisat i medgång och motgång, i lifwet och döden, har förwårswat honom med största Skäl
 allas

allas vår kärlek och undergiftvenhet. De böner wi
 äfwen för dig fälla i våra bönehus, du Sveriges
 beskyddare, äro upriktiga; Herran ware med dig,
 du stridsamme hjelte, och beware dig! Dom. b.
 6: 12.

Hwar Skole wi nu söka tröst, som på et så olyck-
 ligt wis mistat vår Konung, vår Fader och Hjelte?
 Jo, fallen Gud til föta, den wi med våra synder
 förtörnat, och ådragit oss Hans wrede. Uet at den-
 na olyckshändelse skulle i vårt land tildragit sig!
 Herre Du ser det och du tiger; Ps. 35: 22. Du
 tillåter det. Wi wäge intet, wi förmå intet at se in i
 dina fördolda beslut öfwer et syndigt folk; Men lof-
 wen Gud för alt det goda, Han gifwit vår saligen
 afledna Konung nåd at til befodran af vår och våra
 efterkommandes wälgång utträtta. Wi anrope den
 milda Guden om Hans kraftiga bistånd och hugswalel-
 se i vår billiga sorg dåröfwer, at vår Konung i sina
 bästa dagar, på et så mordiskt sätt, bleswit borttrykt.
 Frukten Gud! ären Konungen! Bewara oss derföre
 o Gud! at flere widunder skulle någonsin upwåra
 ibland Swenska folket, som förhårdade i onska skulle
 kunna begå en så fördömd gerning, som nu händt.
 Läten ibland Eder sinnas wörbnad för Sfiwer-
 het, lydnad för lagar. Detta får icke wara någon
 falsk höflighets bewisning, som fordras af en beles-
 wad undersåte, det är en af våra största skyldighe-
 ter, oss i Guds heliga ord wid största ansvar anbefal-
 ta: och det för Herrans skull, 1 Pet. 2: 13. som
 Sfiwer.



Öfwerhets ämbetet förordnat, ty ingen öfwerhet är utan af Gudi; Ja och för straffets och samwets skull, aldenfund Öfwerheten bär icke swår det förgäfwes. Rom. 13: 15.

lätom öf inbördes söka enighet och förtroende: Sjelfswäld, Partier, lögn, egennytta, falskhet, bitterhet och flera sådane Afgrundens foster ware långt ifrån öf! At samdräkt och enighet bland Swenska folket må bli rådande: At icke den ena upåter och fördärwar den, andra. Ps. 79: 7. At icke barnens tänder må bli simma af de sura druswor deras Fäder ätit: At godhet och trohet ibland det Swenska folket må triswas tillsammans, rättfärdighet och frid tykas.

Wi bönsalle på denna vår klagodag inför Gud om Hans förbarmande godhet. Wi omfatte med tronens armar en förtörnad Fader. Wi framtråde i kraft af Jesu förtienst, med förtrostande Hjertan til den Himmelske Fadrens nåda Thron, at Han öf hjälpa och trösta will. Wiken aldrig från de wågar, dem Religion, borgeliga lagar, och en Christelig wandel för Eder utstaka, så skall Gud ännu stå öf bi: Han skall uplysta öf ur vår bedröfwelse; Han skal beskydda vår frihet och säkerhet, som Han det redan ögonstenligt gjort, och Han skal framgent hugna och wålsigna öf. Amen.





Tal

Hällit i Wästerstads och Östrabys Kyrkor, då
Kungörelsen uplästes om Högsfäliga Konung
Gustaf III. Död d. 28 Maji 1792.

Du äst fallen såsom man faller för arga skal-
tar. Så betlagade sig den fromma Konung Da-
wid öfwer et förrådiskt mord, som blef begångit på
en Fältherre, wid namn Abner, af Konungens
Krigshöfdinge Joab. Du äst fallen, såsom ic.
2 Sam. b. 3: 34:

Abner war Konung Sauls härhöfwitsman,
hwiilken Konung på et mordiskt sätt gick efter Konung
Dawids lif och förde emot honom et wäldsamit frig.
Abner war således Dawids fiende, hwarföre ock Da-
wids Fältherre Joab tykte, at Han samwetslöst
kunde taga honom af daga såsom sin och Konungens
fiende. Men han förgat, at et dygdigt och heberligt
folk handlar icke heller på et förrådiskt sätt emot sjelf-
wa fienderna. Joab stälte sig, som Han hade i
förtrolighet något at tala med Abner, och stack
honom med et spiut i buken, så at Han blef
död. w. 27.

Denna förrådiska gerning lastade Konung Da-
wid. Jag och mitt Rike, säger han, är ostyl-
digt för Abners blod. Han sade til Joab och
alt folket: Rifwen Eder kläder sönder, och
sämren Eder för Abners skull. Konungen och
up sin röst och gret, gret ock desflites alt folket.
Dina



Dina händer sade Dawid om Abner woro icke bundna: Dina fötter woro icke satte i stertar, du äst fallen sasom man faller för arga skalkar, och när de detta hörde, begrät folket honom ännu mer.

Jämra de sig nu Konung Dawid öfwer et emot des fjende med list begånget mord, huru länge större orsak höfwe då icke wi, wi olyckelige Swea barn! at jämra oss, då wår Konung, den stormåttigaste Furste och Herre, Konung Gustaf III. är fallen och det, som aldrig nog kan beklagas, och aldraolyckeligast år, at han är fallen sasom den där faller för arga boswar, i det, bekanta mordiska och förrådiska stott, som en owärdig Swenskt undersäte läpade på wår Konung Herrans Smorda, beröswat honom sitt lif, då Konungen, för at svingra sina brydsamma och nog bekymmerfulla Regerings-omsorger, bewistade en samling, ämnad til et wedergweckande tidsfördrift, men blef en bedröfwelig olycks plats.

Uck we! Uck förblindelse! Huru långt sträcker sig Satans förledande frestelse? En Person, som will bära namn af den fridålskande Christo, som will hållas för en Swenskt medborgare, kan hafwa et så barbariskt hjerta, at han i et mordiskt upsåt laddar sitt gewår, som en bos, som en rösware, och på et lönligt och förrådiskt sätt i sällskap af en del af de förnämsta i landet läpår det emot sin lagkrönta, och med helig ed beswurna Konung. Detta förrådiska stätt har nu beröswat Konungen sitt dyra lif och med det samma nedstört det Swenska folket i största bedröfwelse, och i den wädeligaste belägenhet kan denna

olycks.



olyckshändelse wäl annat, än ömma och röra hwar och en i landet, som ej har et wilddjurs hjerta: At han, denne stora Konung, så älskad af sit folk, så mild i sin Regering, så wis och rådig i alt sit wäsende, så wälsignad och lycklig i alla sina stora och wisfa Regerings anstalter, så beundrad för sina stora bragder af alla Nationer och folkslag i den kända werlden, så ljuf och ömsint, at Han snarare benådat, än straffat de brotliga och olydiga; Hans dyra lif blef icke allenast fatt i wåde af en niding, af en Person, som aldrig förtjent at bära Swenskt namn; utan denna Konung är nu fallen såsom den där faller för arga skalckar. Så wäyer ogrås ibland hwete, så skola wanbördingar finnas bland et ädelt folk. Hans gerning ware en förbannelse för alla dem, som inom sina bröst hysa et Swenskt hjerta.

Det är en almån sägen och lika så wis sanning at ingen saknas rätt, för än han är död. Denne store och nu hos Gud Högstsalige Konung war älskad af alla dem i landet, som ärkänna Gud, för den, som i nåde gifwer et folk och land en wis, och from Konung; Han war älskad af alla dem, som älskade Fäderneslandet. Underrättelsen, om detta saseliga och wederstyggeliga mord war såsom et ästslag i de rebeliga Swenskas hjertan, då man ännu lefde i hopp om Konungens förbättring. Hwad bestörtning, hwad ångslan, hwad jämmer upwakte då icke det sorgeliga bud, at wår wördade och högstälskade Konung såt lämna sit dyra lif för denna barbariska, denna wederstyggeliga Konunga-Mördarens giftiga och dödande mordwapen?



Hwarbo wi? Hwar lefwe wi? Männe bland
Barbarer och Hedningar? Nej hellswe desse så
fallade milda männifcor, som lefwa i samsund, haf-
wa wördnad för den, de til styres-man utfårat. De
åro färdige at för honom wåga sit lif, men de wåld-
föra sig aldrig på honom. Ur detta bewis af den up-
lysning män fleyer af i wårt tidehwarf! Ut wåldföra
sig på sin egen Konung, et krönt Hufwud, en af Gud
sjelt helgad person: Ut förakta borgerliga samsunds-
lagar: Ut gåckas med den ed, huldhet och trohet
man, wid Gud och Hans heliga Ewangelium, swurit
sin af Gud förordnade och af folket hyllade och antag-
ne Konung. Nej där är ingen minste gnista af dygd
och åra i en så Gudids själ, utan en högst strafbar
förblindelse och förhärdelse.

Men wår store Konung är död; Hans kåra,
Hans ålskade, Hans wördade lif så wi icke åter.
Hwart skola wåre sorgsne tankar wända sig? Et folk,
bland hwilka sådane bojwar, sådana usinniga mis-
dådare, sådane wåldswåtkare, sådane Mördare fin-
nas, wore icke wårda en så stor Konung. Njute din
sjål, du af alla redeliga ålskade Konung! Njute din
sälla själ en ewig ro, då de ibland dit folk sunnits,
som ej unnat dig ro, medan du lefde, at efter din
hjerreliga åstundan, befordra dit folks bästa; mis-
unnat landet sin lycka och i det ställe påsyftat at störta
of i en afgrund af olyckor, om icke Guds milda nåd
hållit för de trognas och råtsintas skull i landet sitt
ris tilbaka och under dessa hårda slagen likwål något
lindrat de swidande såren.



Den dagen kommer och är förmodeligen kommen, at
Hjelfne dessa wälswertare skola förbanna denna mordiska
anläggning; de skola med et förtwifladt mod fördomma
sin gerning: de skola önska, at hon warit ogjord, men det
är för sent. Deras Gudlösa högmöd, och deras förmät-
na öfwerord skola blifwa smärtande samwets sår uti deras
hjertan. De förwillade och hjestofte skola med klygd och
smärta finna sit mistag och galenskap. Denna saligen
afledne fromme Konungens bild skal swäfsa för dem, och
gnaga deras samweten, då de humnit wakna. De skola
då finna, at denne store Konung gjort dem så mycket godt
och älskat dem så högt, som de honom hatat, ej för annat
än för det, at Han, som en wis Konung, som en hela
Landets Fader, mera set på Landets och folkets bästa, än
på dessa altid misnögdas, altid illa sinnades inbillade för-
måner och ensidiga affikter.

Sweda Rike har då fåt en hårde slag, et blödande
och smärtande sår, Konung Gustaf är död! Wår store
Konung är borta! Ut alt folket klagar och gråter; at alla
från den högsta til den lägsta förger och awider; är ej un-
derligt; En Surste, en stor Man är fallen ifrån oss.
2. Sam. 3: 38.

Denna nedriga, denna affhywårda olycks människan,
som warit orsaken härtil, har här gjort det Swenska
folket en stor sorgedag. Han har bedröfwat och präskat
tårar af wårt i största sorg nedfänkta höga Konungahus,
och af många tusende Swenska inwånakes ögon, som i
sina hjertan wälsignade wår store fromme och wise Konung
för al den outtrötteliga möda Han haft at hjelpa sit folk;
för alla de makalösa anstalter Han gjort, för at kuswa
wåra fiender, och at skaffa oss en säker fred: för hwart
steg Han gåt, då Han anfört sina trupper och wågat sit
dyra lif i en fiendtelig eld bland blödande kulor och blån-
kande mordwapen, och som ingen ting högre äfmdat och
esterlångtat, än at se och befordra sitt folks lycka och wäl-
gång, för närwarande och tilkommande tider.

Med hwad oro måtte det icke fallit denna wälsigna-
de

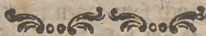


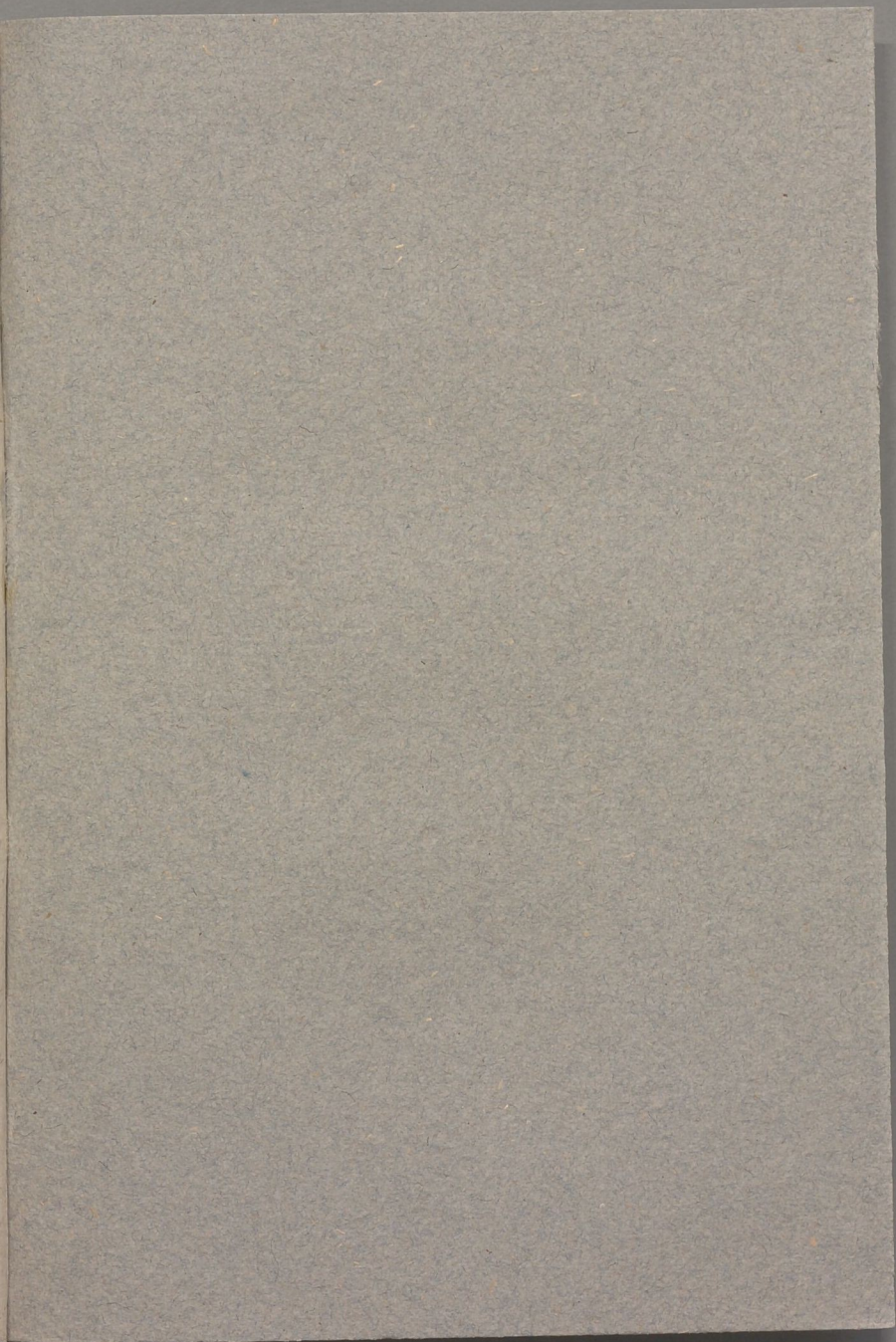
de Konung in under de olideliga plågor Han led af det får, som det mordiska skottet honom tillsyndat, at Hans stora kärlek emot sit folk, sina älskade undersåtare blef på et så nedrigt sätt bemöt: icke blot med otacksambhet, som icke war så owant för honom, under hela Hans ärovrige Regering, den Han af många fick upbåra, som haft honom at tacka för sin lycka, utan sluteligen med wälds-mords- och döds-anläggningar. Wi kunne aldrig nog beklaga, at en så nedrig gerning til Sweriges blygd skolat stedt: At sådana misfoster och widunder här kunnat upwåra: At et så wårhördt nidingswårk har kunnat handt ibland oss; Men beklagans wårdt, det står icke mer at hjelpa eller ändra; det är til Gud, som trösten gifwer, wi i wår nöd böre fly, med bön och åkallan, at Han oss i denna nöd och sorg hjelpa och wålsigna will.

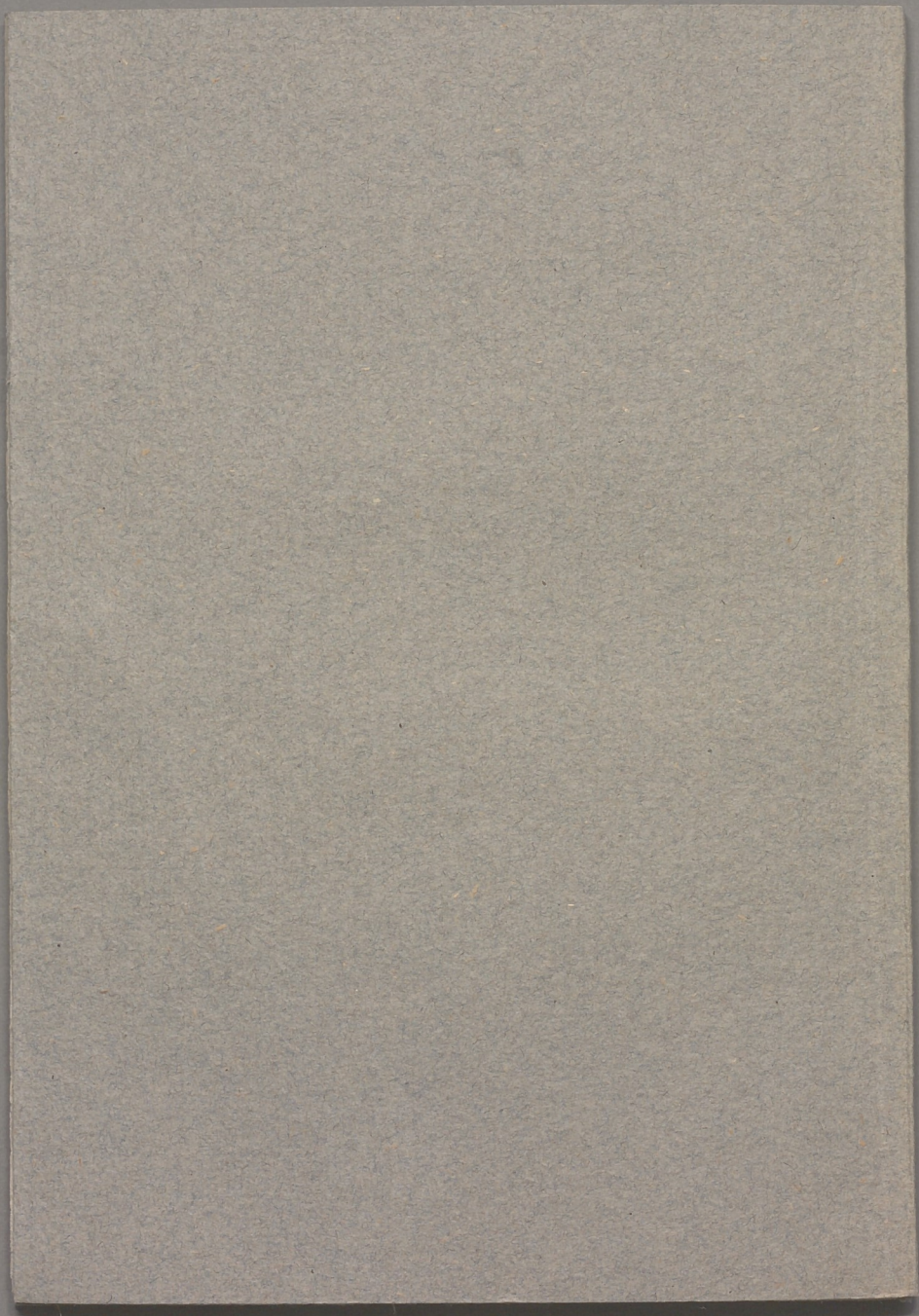
Ja lofwat ware Hans heliga namn, Han har det öf redan gjort. Wi hafwa den tröst i wår sorg at wår dyre älskade och nådige Kronprins, Hans Kongelig Höghet Gustaf Adolph, en telning, en wårdig Son af en så stor Fader, Han, Sweriges hopp, Sweriges ägnasten är redan til wår Konung hyllad och utkärad. Lycka ske Konungen!

Samt at, under des minderårighet, Riksstyrelsen efter wår saliga Konungs nådiga förordnande, är ansedd trodd at wår älskade Ursfurste, den saliga Konungens Broder, Swea Rikets stor-Amiral Hans Kongelig Höghet, Hertig Carl, et så wårdat namn bland Swenskt folk och en Prins, som under det nyligen så lyckligt slutade kriget, med en falskhet och makalös tapperhet, wisat så stora prof af sin kärlek för Swea folk och sit Fädernesland.

Detta hugneliga förordnande får jag nu efter
Hög befalning Eder föreläsa.







www.books2ebooks.eu